

13-6-17
1-22

Reg. No. 229
ફીકાહની શરઆતનો
થોડોક હીસ્સો.

ચોજક અને પ્રકાશક

નુરમહમદ નસીરદીન કોચખીલ્દર

ન. ૨૨ લેખીંગટન રોડ મુંબઈ નં. ૮

આવૃત્તી ૧ લી

નકલ ૫૦૦

કીમત ૦-૮-૦

૮૮૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

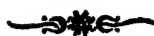
[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૯-૯૯-૧ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ દ્વીડા ૨૦૧૨-૨૦૧૩

વિષય ૨૦૧૨-૨૦૧૩
૨૪૬૮:૪ ૩૬૮

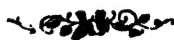
ફીકાહની શરઆતનો થોડોક હીસ્સો.

પ્રયોજક અને પ્રકાશક,

નુરમહંમદ નસીરુદ્દીન કોચખીલ્ડર

નં. ૨૨ લેખીંગટન રોડ મુંબઈ નં. ૮

આવૃત્તી ૧ હી

નકલ ૫૦૦

કીંમત ૦-૮-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ

૬૬૬૮૪

૩૬૮

ધી “અમરસિંહજી” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

પદાણુ નુરખાન અમીરખાન વકીલે છાપ્યું.

લાલ દરવાજા-અમદાવાદ

પ્રસ્તાવના.

યા ઇલાહી યા ઇલાહી યા રહીમ,
યા હલીમો યા હકીમો યા કરીમ.

અબ બહકકે મુસ્તફાઓ ફાતેમા,
તુ હમારા ખચેરસે કર ખાતેમા.

મુસ્તફાપર જાન મેરી હે નીસાર,
આલ ઐર અરહામપરલી ખારખાર.

ખાદ હમ્દો સનાના આ અમુક ગઝલો માટે
કેટલોક ખુલાસો કરવો વ્યાજખી ધારી આ પ્રસ્તાવના
લખી છે જે ધ્યાન પુર્વક વાંચવાથી તેનો હેતુ સમ-
જાઈ જશે.

અસલ આ ગઝલોના લખનાર પીર મશાયખ
(રહે૦)—નામી ખુઝુર્ગનો જન્મ મુબારક, હીજરી
૧૦૬૦ [એક હજાર સાઠ] માં કડી પાસેના જંતરાલી
ગામમાં થયો હતો અને તે ઝમાનો ખાદશાહ આલ-
મગીર આરંગઝેબની સલ્તનતનો હતો. વીસ વરસની
ઉંમર સુધી આપે કંઈ ઇલ્મ હાસીલ કર્યું નહોતું પરંતુ
મજકુર ઉંમરે પહોંચતાં મુમન કોમ (કે જે પોતાના
વડવાઓના હાથે કુદ્ર તજ ઇસલામથી મુસરફ થયા
હતા તેઓ) ની ઇસલામ પ્રત્યેની બેપરવાઈ, તેમજ

તેમનું દીની બાબતોથી અજ્ઞાનપણું જોઇ તેમને કિના-
યત કરવાનો જુરસો ઉત્પન્ન થયો પણ ઇસ્મની ગેર-
હાજરીના લીધે ઘણીજ દીલગીરી પેદા થઇ. વય પહોં
ચી જવાથી ઇલ્મ હાસીલ કરતાં પણ ઘણી મુશ્કેલી
નહી. પરંતુ એક રાત્રે જવાબ (સ્વપના) માં ખતમુન
નથી હજરત મોહંમદ મુસ્તફા (સલો) આવી, લખ-
થી લખ મેળાવી નેક બશારત આપી જેથી આપને
બહુજ ઇલ્મ હાસીલ થયું અને મજકુર ઇલ્મના
પ્રતાપે મુમનોને રાહ રાસ્ત તરફ દોરી, કેટલીક ક્રિતા-
ઓ લખી આપી જે હાલમાં પણ મુમનો પાસે જુના
ગુજરાતી હરફ તથા અમદાવાદી જુની ઉર્દુ લાખામાં
મૌજુદ છે અને તેને પઢે છે.

આપે લખેલી ક્રિતાઓના કાગળોનું વજન લગ
લગ ચૌદ મણના આસરે અંકાય છે અને પ્રીકાહ,
હદીસ, મકતુલનામા, તરીકત, મએરાજનામા, તુર-
નામા, ખુલફાએ રાશેદીન વીગેરે નામોથી મજકુર
ક્રિતાઓ મશહુર છે. સદર ક્રિતાઓ નકલ કરવાવાળાના
અભાવે ઘણીજ જુઝ છે અને ઘણા ખરા ગામ-
ડાઓમાં તો બીલકુલ નથી તેમ કહીએ તો પણ ચાલે.
હજુ સુધી મજકુર ક્રિતાઓમાંથી એક પણ છપાણી
નથી અને વળી હાથે લખાયેલ જુના હરફ તો એવા
છે કે જેને સાધારણ લણેલ તો વાંચી પણ શકે
નહી, જેથી ઘણા મુમનો ક્રિતાઓમાંની નસીહતોથી
બીલકુલ બેખબર રહ્યા. મુમનોના આ અજ્ઞાનપણાનો
તથા પીરોની બેપરવાઈનો લાલ કેટલાક ગેરમઝ-
હબીયોએ એ લીધો, કે મજકુર ક્રિતાઓ તથા પીર

મશાયખ તેમજ ખીજ પીરે તથા બધા મુમનો શીયા મઝહબના છે એવું ખીજ ભાઈબંધ કોમોમાં ઘણું જુઠ ફેલાવ્યું; બંદે ખુદ મુમન કોમમાં પણ ઘુસી, મુમનોની બહેલીયતનો લાલ લઈ, મઝહબી ફીસાદ નાંખી આપસમાં લડાવી માર્યા છે.

આવો કટોકટીનો મામલો જોઈ, પીર મશાયખ (રહે૦) ના હાથે લખાએલી કીતાબો છપાવવાની જરૂરત જણાઈ આવી જેથી તેમની લખેલી “ફિકાહનો થોડોક હીરસો” કિતાબની સુરતમાં મહેં ખજાર પાડ્યો છે. આં કિતાબ જોવાથી મજકુર બુઝુર્ગે હનફી મઝબની કરેલી તારીફ તથા પોતાનો પણ બતાવેલો તેજ (હનફી) મઝહબ, તેમજ મુમનોને પણ મજકુર મઝહબના મુકદ્દીફ થવા કરેલી તાકીદ વીગેરે બહુજ ખુદ્દી રીતે જણાઈ આવે છે.

પબ્લીક આ કિતાબ જોવાથી સમજી શકશે કે, મુમનકોમ ઉપર તથા તેમના બુઝુર્ગો ઉપર શીયા મઝહબનો જે ઇલઝામ કેટલાક ગેરમઝહબીયો મુકે છે તેમાં કેટલું વજુદ છે. તેમજ મુમન કોમ પણ આ કિતાબ જોઈને લાલ લેશે યાને બહેકાવનારાઓના ફરેબમાં ન આવતાં પોતાના અકીદા પર મજબુતીથી રહી તે પ્રમાણેના દરેક અમલ કરશે.

‘મુમનમિત્ર’ નામનું માસીક કે જે મુમનકોમની બહેતરી અર્થે લગભગ બે વર્ષથી નીકળે છે તેમાં કેટલાક ખ્યાન પીર મશાયખ (રહે૦) ની લખેલી “ બુલકાએ રાશેદીન ” ના છપાયા છે અને તેથી

(૬)

ઘણાજ ફાયદો જણાયો છે. તે સિવાય મજકુર બુઝુ-
ગંની લખેલી કિતાબોમાંથી કોઈ કિતાબ છપાણી નથી
અને અમારી તરફથી આ પહેલ છે.

ઘણાઓ તરફથી મને એવી સૂચના મળી હતી
કે, ફિકાહની આખી કિતાબ બહાર પાડવી પરંતુ મહે-
તે સાહસ ખેડવા અગાઉ, ફિકાહની શરૂઆતના થોડાક
ખ્યાન નમુના હાળસ પબ્લીક સામે રજુ કર્યા છે જે
પસંદ આવવાથી તેમજ તે તરફ ઘટતું ઉત્તેજન
મળવાથી ઇનશાઅલ્લાહ મજકુર સંપૂર્ણ કિતાબ
બહાર પાડીશ. આ કામમાં મને જનાબ મુનશી ઇબ્રા-
હીમ પીરમહંમદ એડીટર “ મુમન મિત્ર ” તરફથી
પ્રુફ વીગેરે જોવામાં તેમજ વ્યાજખી સૂચના આપ-
વામાં સારો ટેકો મળ્યો છે જે બદલ આ તકે તેમનો
અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માનું છું.

દીવાને મશાયખમાંની ફસલોમાંથી ફિકાહ
નામની ફસલની શરૂઆતની આ ગઝલો છે અને તેના
હજારોના હીસાબે ચાલુ નંબર છે પરંતુ આમ લોકો
તેને સમજી શકે નહીં, જેથી એક બેથી નંબર
નાંખ્યા છે. બેતોના નંબર અમારી તરફથી લગાડ-
વામાં આવ્યા છે, તેમજ પાનાના નંબર નીચે નાંખ્યા
છે તે ધ્યાનમાં રાખવાનું છે-

છેવટે વાંચક બિરાદરોને મારી નમ્ર વિનંતી
છે કે આ માફ શરૂઆતનું સાહસ છે જેથી કાંઈ
ભુલો રહી ગઈ હોય તો તે બદલ ક્ષમા કરી મને
મજકુર ભુલોથી વાકીફ કરશે. બદકે તે ઉપરાંત બીજી

(૭)

પણ જે કંઈ વ્યાજખી સુચના મળશે તો આયંદા સંપૂર્ણ કિતામ છપાવતી વખતે તેનો ખ્યાલ રાખવામાં આવશે. માટે ઉમ્મીદ કરું છું કે સમજદાર ભાઈઓ તાઅસ્સુખી ન રાખતાં, મને આ દીની કામમાં પુરતો ટેકો આપી, મારી હિમ્મતને વધારશે તો હું મારાથી બનતી ફર્જે અદા કરવામાં પાછો હઠીશ નહીં.

પ્રગટ કર્તાના સલામ.

❧ વસીલતુન નજત. ❧

જનાબ મૌલાના શાહ અબદુલ અઝીઝ મોહમ્મદીસે દેહદવી સાહેબની બનાવેલી “ ફતવાએ અઝીઝી ” માંના એક ફતવાનું આ ભાષાંતર છે, જેમાં કુરઆને મજીદ ત્યા ઈમામો (રદી૦) ના કૌલોથી સુન્નત જમાતનું શ્રેષ્ઠપણું બહુજ સારી રીતે સાબીત કરવામાં આવ્યું છે. ગુમરાહોથી બચવા માટે આ એક ઉમદામાં ઉમદા સાધન છે જેથી દરેક ઈસલામીએ એકેક નકલ તો જરૂર પાસે રાખવીજ જોઈએ

પાકુ પુહુ કી. ૩. ૧ કાયુ પુહુ કી. આના ૧૦

લખો:- મેનેજર મુમન મિત્ર

મુંબાઇ નં. ૭

➤ મુમન મિત્ર માસીક. ➤

મુસલમાનોની અને ખાસ કરી મુમનોની આર્થિક, નૈતીક તેમજ સંસારીક બાબતોપર હિમ્મત સાથે ચર્ચા કરનાર અને તે ઉપરાંત ખરી સલાહ આપનાર આ માસીક, લગભગ સવાબે વર્ષથી દર ઈસલામી માસની શરૂઆતમાં રેગ્યુલર ટાઇમે બહાર પડે છે. તેના લખનારાઓ, હાલમાં મુમનોનાં જાગેલો મઝહબી કુસંપ દુર કરવા અને આપસમાં ઇત્તેહાદ (સંપ) વધારવા લેખો લખી બહુજ સારો પ્રયાસ કરે છે બલકે મુમનોનું પછાતપણું કાને-આલારી છે તે બતાવી, બીજી ભાદબંધ કામોની જમ મુમનોની પણ તરફથી કેવી રીતે થાય વીજેરે બાબતોપર બહુજ સારો પ્રકાશ પાડવામાં આવે છે. ઉમ્મીદ છે કે બીજા ઇસલામી ભાઈઓ ઉપરાંત ખાસ કરી દરેક મુમન બીરાદરે તો કામી તરફથી ખાતર આ માસીક જરૂર ખરીદવુંજ જોઈએ.

વાર્ષીક લવાજમ રૂ. ૩ છુટક નકલ આના દ

લખો:-મેનેજર 'મુમન મિત્ર'

મુંબઈ નં. ૭

શ્રી કાલની શરૂઆત

ના

શ્રી ડાક હી રસો.

અરે સુનરે ઈમાની, દીન ડેરી ખાતી;
વે સુન સુન હુકમ, સીસ લો આપ જાતી.
સો ઈબાદત ડેરા, સુનરે ખયાના;
એ સુને સુ કબુલો, હે કરના જના.
સુન ઇમાન તો પહેલા, સહીરે કરના;
સો સુન સુન ખયાન, નત ઓસ રીતે ચલના.
સુન એકરાર તસદીક, એ હે ઈમાના;
તુ સુનને ઓસકા, મન ધર ખયાના.
કે કલમા તઇયબ, જુખાંસુ કહીએ;
અને માએને ઓસકે, સાચે મનમાં લહીએ.
કે નાંહી કાઈ માયુદ, પુજ જીસકી કીજે;
સહી પેલા પેલા એસા, ચતરે દીજે.
પીછે મગર હે અલ્લાહ, કહીએ પુજકી ઠામા;
ભી રસુલ ઓસકા, મહંમદ નામા.
એ સચકર બુજના, હે આપકી જાતી;
સુન એ તો તસદીક, હે રે કેલાતી
અને ઈબાદત સખખ, કામલરે જાનો;
કે ઇમાનકા સખખ, પુરા ઈબાદત માનો.

કે પુરા સખળ, ઇમાન કેરા;
 સો ઇબાદત કરની, બુજીઓ સવેરા.
 એ અકીદા હે બુજો, સુન્નત જમાતા;
 જે ખાન રે કહીએ, વક્ષીયોંકી જતા.
 તો વક્ષીયોં કેરા, એ આકીદા કહાવા;
 કે સુન્નત જમાતમાં, હુવે વક્ષી રે દેખાવા.
 કે ચાર ચારી બના, કા વક્ષીરે નાંહા;
 X X X X
 તો નત મન દેની, વે ઇબાદત રીતા;
 અને નસદન કહો, મન ધર પીતા.
 રે તુંહી

ઇમાન સેતી મુમના, સખળ ઇબાદત જાનરે, સખળ ઇબાદત જાન;
 વક્ષીયોંકી રીત હે, સુધી મન પેછાનરે, સુધી મન પેછાન.

(૧)

બસ.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
 ઇબાદત હે કરની, વક્ષીયોં રીત મન ધરની;
 મુજતહદ્દુ' જુ' રે આખા, સહી દાખા જે.
 સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
 તસદીક હે ઇમાના, ઓસકા ધોર આખા બયાના;
 ઇબાદત સખળ કહીએ, મન ધર લહીએ જે.
 સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
 હે ઇબાદત મન ધરની, વક્ષીયોં કેરી જેસી ચલની;
 જે મુજતહદ્દ આખે બેના, મન ધર લેના જે.

(૨)

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો.
સાહેબ જે મઝહબ કરે, મુજતાહદ યુજો સવેરે;
જનુને હે મઝહબ શીતા, સહીકર દીતા જે.

સુનો જીવહો, સુનો વીર હો,
અનુપર કરમ શીયા દહી, ચારચારી વે હુવે સહી;
અનેક મઝહબ સીસ ધર લહીએ, સાચે કહીએ જે.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
વલીયોને જે સીસ ધરલીતે, અનંત વલીયે દેખીને;
એ ઠામ ગના વલી નાંહા, કસી ઠાંહા જે.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
અનંત વલીયોં કરા નામા, વલી હુવે, જે મઝહબ ઠામાં;
ઝોર ગવાહીકા નામા, કસ હી ઠામા જે.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
વલીયોંકી કરોને રીતા, જનુક હે ચાતેરે મીતા;
સીધી રાહા તો રખને ચાચે, વલી ઢલાયે જે.

સુનો જીવ હો, સુનો વીર હો,
નસીઅત સહી યુજોખાતી, જે છુટા ચાહો ખતી;
તો એ સુન સુન લો ને બેના, મનમાં દેના જે.

(૨)

અરે સુનરે ઇમાની, દીનકે બેના;
સહી સુનસુન એ ઇબાદત, રીત અંતરે દેના.
જે ઇમાનકા સખબ, કામલ ઢલાયા;
એ સુનંત જમાતકા, આકીદા સુણાયા.

જીં કોઈરે કર્સી, કામકુ હે ચાતા;
 ઉસ કામ કાજ હે, સખખ બનાતા.
 યું ઇબાદત કેરી, બુજે રે રીતા;
 કે ઇમાન કામલ, એ સખખરે કીતા.
 એ આકીદા સુન્નત, જમાત હો કેરા;
 એ સુન સુન સહીકર, લીજીઓ સવેરા.
 જે સુન્નત જમાત, કહીએ ચાર ચારી;
 એ આકીદા અનુકા, જે જમાત સારી.
 સો મુજતહદુ કેરે, મઝહબ માંહા;
 વે મઝહબ બના, કો સુન્નીરે નાંહા.
 વે મઝહબ સુનસુન, ચંતરે દીજે;
 અને ઇબાદત એસી, નત નત કીજે.
 અરે સુનરે ઇમાની, લયે ઇબાદત બેના;
 નત દીન મન ધરના, સો નત નત સુન્ના.
 નત ઇબાદત કરની, ઇબાદત બેના;
 જીં મુજતહદો કેરા, સહીરે કેના.
 હુધ તારીખ સાતમી, જીલકાદ માસા;
 સો ઇબાદત બેન, લખનેકી આસા.
 અને અગ્યાર સો ને એક, જનોરે સાલા;
 એ સુનસુન એતના, કહોરે નત હાલા.

રે તુંહી.

ઇમાની મન લાહસી, ઇબાદત કેરે બેનરે, ઇબાદત કેરે બેન;
 જીં મુજતહદુ આખીયા, મન રાખો વે કેનરે, મન રાખો વે કેન.

(૩)

(૪)

ચાલ.

ઈમાની મુમન ઇબાદત કરની;
વલીયોં ઢેરી, રીત મન ધરની.

ઈબાદત કરની મુમની,
મુમન સુન સુન દીનકી ખાતરે,
સીખોને ચક્ષની ઉનકી,
વલી હુવે જે જાતરે.

મુજતહદોને જે આખીયા, સુન સુન લીજે બેનરે;
વલી હુવે ઓસ રાહથી, સહીજે માને ઢેનરે. (૧)

દીન હે દરીયા, થા ના પાવા;
તાર બના, હુખતા દેખાવા.
તાર બના જે પેરીયે,
હુએ વે દરીયા માંએરે;
કનારા અનુ નાંહે પાહીયા,
ખખર અનુકી નાંએરે.

મુજતહદ હે રખને કીએ, ખાતમ નખીક કારને;
દારીયાકુ વે પેરે સહી, કનારેકુ પોંચે ધારને. (૨)

જે દીસેરે નેનું, ના દરપન ચાહીએ;
જે ખાલાખી બુજે, વે બેન કયું છુપાઇએ.
મઝહબમાં વલી હુવે,
એ બેન ઢેરે વારને;

મુજતહદ યે રખને કીયે,
 નખીકે દીનકે કારને,
 હકકુ જે અકર પોંચીયે, વક્તી હે ઓસકા નામરે;
 યે સખ વક્તી હુવે સહી, મઝહબ ફરે ઠામરે. (૩)

એ અહેર નીશાનીયાં,—વક્તી હે દેખાતે,
 મઝહબોં માંહે, હોતે હે અતે.
 મઝહબ માંહે વક્તી હોવે,
 અહેર એ નીશાનીએં.

હકકુ જે પોંચે વક્તી હુવે,
 ખાત એ સહી અનીએં.

મુજતહદ તાર સહી અનો, દીસે પરતગ નેનરે;
 વક્તી કનારે પોંચીએ, અનુકે મઝહબ મેનરે (૪)

મુજતહદો ખના, પંથ જે કરાએ,
 કનારે ના પોંચે, હેંડુઅતે દેખાએ,
 મુજતહદો ખના ઔર;
 કાચા પંથ હે બંધાવતે,
 વક્તીનાંહે ઓસ પંથમાંહે,
 નજર કે આવતે.

હુએ ફેરી નીશાનીયાં, પરતગ જે દીસે સહી;
 હુકમ સહીના પોંચીયાં, શ્રીયા જથા અપના દહી. (૫)

અહેર પટોતરા, સુનને ઈમાની,
 મઝહબ ઝાઝ, જેસીરે નીશાની.

મજહબ જેસા ઝાઝ દરીયા,
પાર બનેકુ બેઠીએ;
કનારેકુ પોંચને ઝાઝ દરીઆ,
બેઠ માંહી પેઠીએ.

શુકર કીજ બેઠ ઝાઝ, રબને એસે કીએ;
ખાતમ નખીકી દોસ્તી, રબને બના હમકુ દીએ. (૬)

કલી ઢા મજબુબ, વલીરે દેખાવે,
વે મજહબ બાઝેર, હે નજર આવે.
મજબુબકો વલી દેખાવે,
દીસે વે મજહબ બારરે;
મજહબ કે વે બાઝેર નાંહા,
સુનો વે બચારરે.

મજહબ માંહે વલી હુવા, બાહેરે ચલીયા બનરે;
સંબાળ જે ના સકીયા, ફરતા હે ગેલા માનરે. (૭)

x x x
x x x
આવે દોની રીતથી,
સુધીયાં તો કુછ ઓસમાં નાંહી;
બહેર નીશાની દેખોને નેના,
નાંહી કરી પંથકી માંહી.

x x x
x x x (૮)

કપડે તનકી, સુધીયાં ગહી;
તો મુએ બાજ ઓસકી, ખબર ના પાહી.

સુધીયાં ગમાઈ તન ઢાંપને,
એસી હુઈ જતરે;

અવર કોઈ પંથકી,
બુઝતા નાંહી ખાતરે.

મઝહબ બના વલી હેતા, અવર પંથ હે જ રેતા;
કછુભી નીશાની અવર પંથકી, આપ તનમાંહી આનતા. (૯)

(૪)

ધમામ આઝમ કેરા, હે મઝહબ મેરા;
અબુ હનીફા જે કેતે, હે બુજીઆ સવેરા.
બીબી હનીફા અનુકી, માકા રે નામા;
માતા નામ સુ મશહુર, થે મુલક ઠામા.
અબુ હનીફા કુનીયત, હુઈ તો જનો;
જે ધમામ આઝમ, નામ રે પછનો.

સહી રહમત અનુક, કરે રે દહી;
અનુ ઈજતેકાદ ફેરી, ખાત સહી રે લહી.

હુવા લોક બોત હનફી, મઝહબ કેરા;
જે ધમામ આઝમને, કીયા રે સવેરા.

અને હનફી મઝહબ, હે રે ફલાતા;
એ મશહુર જગમાં, સહી રે ખાતા.

(૮)

અને શાગરીદ અનુકે, હુવે એસે રે કહીએ;
 કે વેલી મુજતહદ, યુજને લહીએ.
 હુવે અનુમાંહી મશહુર, દોરે નાંમા;
 ભી અનુકે હુકમ પર, સખ જગ કરે કામા.
 વે ઈમામ યુશુફ, નામ હે કેને;
 ભી ઈમામ મહંમદ, હે નામ સુ લેતે.
 એ મશહુર શાગરીદ, કેરી રે જતી;
 ઈમામ આઝમકે શાગરીદ, યુજીઓ ખાતી.
 સહી ઈમામોં કે બેનોમાં, હે એભી રે બોલે;
 સો ઈમામોંકે બોલકે, બોલાયે રે તોલે.
 કબી આસાન હે કીયે, બોલ ઈમામોંકેરે;
 એસે બોલ'તો અનુકે, હેં યુજીઓ સવેરે.
 હેં કહીં ઠામ અનુને, બેન કીયેરે આસાના;
 સહી ક્તવા ભી અનુપર; બોત ઠામ હે જના.
 એ ઈમામકે શાગરીદ, એસે રે કહીએ;
 એ મુજતહદ હેં એસે, યુજકર લહીએ.
 એ મજહબ હનફી, બુજે રે નાંમા;
 સહી અનુકે બેન, ભી જોસ ઠાંમા.
 એ મજહબ કેરી, બુજે રે રીતા;
 સો હનફી મજહબ, બુજે મન ધર પીતા.
 એ મજહબ ઈમામ, આઝમ કેરા;
 વે હનીફા નામ સુ, યુજીઓ સવેરા.
 એ મુજતહદ ઈમામ, આઝમ રે કહીએ;
 જનુ મજહબ કીતા, એ સુનકર લહીએ.

બી એ હે અકીદા, સુન્નત જમાતા;
 કબી મુજતહદ ખતા, હે કરતા સુનાતા.
 ઇમામ શાફી કેરા, મઝહબ કહીએ;
 એ મઝહબ હુજ, સુતકર લહીએ.
 બી ઇમામ માલક, હે મઝહબ ટીતા;
 એ મઝહબ તીજ, હે રે સુણીતા.
 અને ઇમામ અહમદ, હંપલી નામા;
 એ ચોથા મઝહબ, કેરી રે ઠામા.
 અદલા રહમત કરે, આરોંકે નામા;
 એ ઇમામ જે આરોં, કીયે ઇજતેહાદ કામા.
 બી શાગરીદ અનુકે, જનુ ઇજતેહાદ કીતા;
 બી અનુપર રહેમત, કરે રે મીતા.
 એ હક ખતા રાહા, કુછ ચોર નાંહી આતે;
 એ હક કેરી રાહા, હે સહી રે હુંદાતે.
 કહીએ અપને ઇમામને, હક હે પાયા;
 જે હનફી મઝહબ, હે રે ઢલાયા.
 અને હુજે હકકુ, હે રે હુંદાતે;
 એ હક ખતા ચોર, કુછ નાંહી રે આતે.
 કે હક તો એક હે, ચાર રે નાંહા;
 એ સહી કર સમજના, હે મન માંહા.
 સો અપને, ઇમામને, રાહા હકકી પાઈ;
 યું યકીન સુ ઇમાની, બુજીઓ ભાઈ.
 અને હુજે હેં હકકુ, હુંદાતે કહીએ;
 એ અકીદા સાચા, મન માંહી લહીએ.

પણ હક બના ઔર, કુછ આતે રે નાંહા;
 નાંહી ગેર કુછ આતા, અનુ પંથકે માંહા.
 પણ સહી હે હકકુ, હે રે દુંઢાતે;
 એ હનફી મુમન, મન સહી હે લાતે.
 રે તુંહી.

ઈમામ અપને મઝહબકે, હકકુ પોંચે જાનરે, હકકુ પોંચે જાન;
 હજે હેં હકકુ દુંઢને, સાચા યું મન આનરે, સાચા યું મન આન.

(૫)

નઝમ.

ઈમાનીહો ઈબાદત કરની રે તમે સુનોરે,
 રીત મઝહબ મન ધરની રે તમે સુનોરે.
 હકકુ પોંચા કહીએ રે તમે સુનોરે,
 ઈમામ હમારેકુ લહીએ રે તમે સુનોરે.
 હક તો એ કહે જાનો રે તમે સુનોરે,
 મઝહબ ચાર હે પેછાનો રે તમે સુનોરે.
 ચલની કી જુધ ચાર રીતા રે તમે સુનોરે,
 ચારે તો નામ હે સુણીતા રે તમે સુનોરે.
 કહે એ ચારે હક પાયા રે તમે સુનોરે,
 તો હક એક નાં કેલાયા રે તમે સુનોરે.
 યું તો નાંહે સુનોને ઈમાની રે તમે સુનોરે;
 હક એક ખાત સહી જાની રે તમે સુનોરે.
 સુની યું સહી મન દીજે રે તમે સુનોરે,
 ઈમામ આઝમકા નામ લીજે રે તમે સુનોરે.

કહીએ અનુ હક સહી પાયા રે તમે સુનોરે,
 આકીદા એ સાચા દેખાયા રે તમે સુનોરે.
 દુજે હેં હકુ દુઠાતે રે તમે સુનોરે,
 હક ખના ઓર નાંહી ચાતે રે તમે સુનોરે.
 અકીદા હે એસા મન ધરના રે તમે સુનોરે,
 મઝહબ એક મન કરના રે તમે સુનોરે.
 વલીયોંકી એ સહી રીતા રે તમે સુનોરે,
 મઝહબ એક ચંત દીતારે તમે સુનોરે.
 હક પાયા ઇમામકા જનો રે તમે સુનોરે,
 હક અનુ સહી પાયા માનો રે તમે સુનોરે.
 જગમાં તો વલી વે ડલાએ રે તમે સુનોરે.
 રખને અનુકુ ચાએ રે તમે સુનોરે,
 દોઆ રખે કયુલ તો ઘીની રે તમે સુનોરે,
 બાલે થી ભીરેવે નાંહી જાની રે તમે સુનોરે.
 કરની ઇમાની વે રીતા રે તમે સુનોરે,
 વલીયોં જ કામ ચંત દીતારે તમે સુનોરે.
 વત્રી હુવે બોત બોતેરે રે તમે સુનોરે,
 હનફી મઝહબ ઢેરે રે તમે સુનોરે.
 હિંદુસ્તાન મુલકકા એ નામા રે તમે સુનોરે,
 મઝહબ હે ઈસ કામારે તમે સુનોરે.
 મહાવન લેહર બદખસાન કહીએ રે તમે સુનોરે,
 મુલક દો હેં એ લહીએ રે તમે સુનોરે.
 હનફીકે મઝહબ માંહા રે તમે સુનોરે,
 મઝહબ ઓર કુછ નાંહા રે તમે સુનોરે.

તુરકસ્તાન મઝહબ ઇમાની રે તમે સુનોરે,
 હન્દીકી રીત ઓર નાંહી જની રે તમે સુનોરે.
 રૂમમાંહી હન્દી હેં સારે રે તમે સુનોરે,
 શહેરમાં જ રહેતે હે કનારે રે તમે સુનોરે.
 કે એ સબ હન્દી કલાએ રે તમે સુનોરે,
 મુલક જ પાંચ હે ગણાયે રે તમે સુનોરે.
 દેખો ખુબી મઝહબ કેરી રે તમે સુનોરે,
 હન્દીકે નામકી સવેરી રે તમે સુનોરે.
 મઝહબ અપના હે એસા રે તમે સુનોરે;
 ચહુચક જને સબ વેસા રે તમે સુનોરે.
 શુકર હે કરના ઈલાહી રે તમે સુનોરે,
 એસી રાહ સુધી હેં પાહી રે તમે સુનોરે.

(૬)

એસા ઇમામકા મઝહબ, કીયા મકયુલ દહી;
 સો ઇમામ આઝમકા, ખુજે રે સહી.
 કે પાંચ રે મુન્કકાને સહી કર લીતા;
 એસા મકયુલ મઝહબ, કીયા રે મીતા.
 અને છઠા જ મુન્કક, હે રે ખુરાશાના;
 લી એસ માંહી મઝહબ, એ પોંચા હે જના.
 અને રૂમકી હદ, જાં લગ હે કલાતી;
 હેં તાં લગ હન્દી, ખુજે રે ખતી.
 પશુ ઇરાન ને એરાકમાં, એ રે નાંડા;
 નાંહી વે તો ચાઈ, મઝહબ માંહા.
 વે તો મઝહબ ચાઈકે, નાંહી તાબે રે કલાતે;
 વે તો ઓર કુછ પથી, હેં રે કલાતે.

(૧૩)

જે કુછ કુછ લેદ, હે અનુકા પાયા;
 સો ઈમાનકી ફસલમાં, હે આખર લખાયા.
 વાં દેખેસુ હકીકત, અનુકી જનાવે,
 સો કુછ કુછ લેદ, હે અનુકા પાવે.
 અખ અનુ ખના ચોર જે, ખુજો રે ઠાંમા;
 હેં સખ જગો હનફી, મઝહબ નાંમા.
 દેખો ખુખીએ હનફી, મઝહબ ફેરી;
 એ સુનસુન બેગે, કબુતો સવેરી
 અને જે જે હેં રેહતે, દરીયા કનારે,
 વે શાફીકે મઝહબ, મહે રે સારે.
 જે દરીયાકે બેટમાં, હેં રેતે રે સુણાને;
 વે શાફીકે મઝહબ, માંહે હે ફલાતે.
 અને મકકેકે આસપાસ, કોઈ કોઈ ઠાંમા;
 હે માલકી મઝહબ, ખુજો રે નામા
 અને મકકે માંહે થોડે, હે બાહરે બસાવે;
 જે માલકી મઝહબ, ફેરે રે ફલાવે.
 અને દોઝ દોઝ હંબલી, મઝહબ ફેરે;
 સો માલકીયોં સેતી, ખુજો થોડે સવેરે.
 એલી મકકેકે આસપાસ, હે રે રેતે;
 ઈમામ હંબલ ફેરા, જે મઝહબ લેતે.
 અને બદુઆંકી થોડી, હે પાદશાહી;
 સો મકકેકે પાસે, હે ખમર સુણાહી.
 હેં થોડેક લોક, થોડે રે ગાંમા;
 વે પાદશાહી ફેરા, હેં ધરતે નાંમા.

વે જદી મઝહબકે; હેં રે કેલાતે;
 અને થોડે થોડે અનુમાં, હે શાફી રે સુણાતે.
 બાકી રહેતે હેં જદી, મઝહબ ફરે;
 સો ચાર મઝહબથી, જદી રે અનેરે.
 એ જદી મઝહબ, ચારેંથી જુઆ;
 એ થોડે બરસું, અબ હે હુઆ.
 બાકી હનફી મઝહબ, દીસે સબ ઠાંમા;
 જ મુલકોં ફરે, લીએ રે નાંમા.
 તુ સુનરે ઇમાની, દીનકે લાઇ;
 એ મઝહબ કેરી, બોત ખુશી રે દેખાઈ.
 હો હનફી લાઇ, બેગે પંથ રે ચલના;
 અને એક કર મનમાં, એતના ધરના.
 રે તુંહી.

હનફી હોઇએ મુમના, કીજે ઇબાદત રીતે, કીજે ઇબાદત રીતે;
 જેસી ઓસ મઝહબમાં, વે મન ધરની પીતરે, વે મન ધરની પીત.

(૭)

પ હે લ .

સુન ઇમાની દીનકી રીતારે,
 સુનસુન કરની મન ધર પીતારે.
 ઇબાદત નેહ સેતી સહી કરનીરે,
 રીત વક્ષીયોંકી સહી મન ધરનીરે.
 જ કામ કરતે વક્ષીયોંકી જતીરે,
 વે કામ કરો નત આપ જતીરે.

(૧૫)

ઇખાદત કેરા સુનો વે બયાનારે,
 સુનસુન યાદ રાખો મન ધાનારે.
 મેરે મનમાંહે એ ચાવારે,
 ઇખાદત કેરા બયાન લખાવારે.
 કડી બંધ હું લખના ચાતારે,
 અદકા બોલ કડી બંધ આતારે.
 અદકા બોલ બેહુદા દેખાતારે,
 મસલેમાંહી નાં ખુબ લગાતારે.
 અદકા બોલ જે મસલે માંહારે,
 વે તો હે ખુબ લાગે નાંહારે.
 કડી બંધ બેના મસલે લખાહુંરે,
 બોલતો અદકા નાંઓસમાંહી લાહુંરે
 કડી બંધ જે નાંહી લખાતારે,
 પાંચરી લખતે ડર હે આતારે.
 ચાર રખે બોલ ઓછા કરાવેરે,
 કે લે અદકે માંહી મેલાવેરે
 તખ તો સુધી રાક્ષા લનાવેરે,
 ખુને જ ગવારોંકુ જુલાવેરે
 નામ લે અનુકુ મેરા ખતાવેરે,
 એ ડર બોત મેરે દલ આવેરે.
 ઓસ કાજ હું કડી બંધ લખાતારે,
 બેત માંહી બોલ અદકા હે આતારે.
 પણ કયા કીજે કુછ નાંહી ચારારે,
 ડરકે લીતે એ સોચ સવારારે.

(૮)

